

Metropolia świętuje w Bytomiu 100. rocznicę III Powstania Śląskiego

To było jedno z najważniejszych wydarzeń w historii Górnego Śląska w XX wieku. Z 2 na 3 maja 1921 roku wybuchło III Powstanie Śląskie, którego efektem był korzystny dla Polski podział Górnego Śląska. Szczególną rolę w walce o polski Śląsk odegrał Bytom, gdzie swoją siedzibę miał Polski Komisariat Plebiscytowy oraz gdzie zapadła decyzja o wybuchu powstania. To właśnie ze względu na rolę, jaką odegrał wówczas Bytom, Metropolitalne obchody 100-lecia III Powstania Śląskiego odbędą się w naszym mieście. Świętowanie zaczynamy już 2 maja, a wielki finał zaplanowano na 25 czerwca.

– Bytom w okresie powstań śląskich i plebiscytu odegrał bardzo ważną rolę w walce o przyłączenie Górnego Śląska do odrodzonej Polski. Bardzo się cieszę, że to właśnie w naszym mieście odbędą się uroczystości oraz wydarzenia przypominające rolę Bytomia i wkład mieszkańców Śląska w walkę o polski Śląsk – mówi prezydent Bytomia Mariusz Wołosz. – Przygotowaliśmy program wydarzeń upamiętniających rocznicę, a dzięki pozyskanemu przez Bytom dofinansowaniu z Metropolii w kwocie 700 tys. zł, możemy zadbać o szczególną oprawę. Mam nadzieję, że mimo obowiązujących obostrzeń, będziemy mogli wspólnie świętować jubileusz 100-lecia III Powstania Śląskiego – podkreśla Mariusz Wołosz.

1919 1920 **1921**

**Przewodniczący Zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii
Kazimierz Karolczak**

**Prezydent Bytomia
Przewodniczący Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii
Mariusz Wołosz**

zapraszają

na Metropolitalne Obchody
100. rocznicy wybuchu III Powstania Śląskiego
230. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja,
które odbędą się 2 maja 2021 r. w Bytomiu

Program obchodów:

Msza św. w intencji Ojczyzny i Powstańców Śląskich

21.20

Uroczysty capstrzyk z udziałem wojskowej asysty honorowej
34. Śląskiego Dywizjonu Rakietowego Obrony Powietrznej
w Bytomiu i Orkiestry Wojskowej z Bytomia
Bytom, ul. Gliwicka / Rynek

22.00

Mapping na budynku przy ul. Gliwickiej 9 w miejscu siedziby
Polskiego Komisariatu Plebiscytowego w Hotelu Lomnitz

Szczegółowe informacje na stronie: www.bytom.pl.

Obchody odbędą się zgodnie z obowiązującymi zasadami sanitarnymi,
w związku z sytuacją epidemiologiczną mogą nastąpić zmiany w ich programie.

Zadanie sfinansowano ze środków Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii

Partnerzy:

GÓRNOŚLĄSKIE
TOWARZYSTWO
HISTORYCZNE

BECEK
EPITOMSKIE
CENTRUM
KULTURY

Dofinansowano ze środków:

Zaczynamy 2 maja

Obchody 100. rocznicy III Powstania Śląskiego rozpoczną się 2 maja mszą świętą w intencji Ojczyzny i Powstańców Śląskich, po czym /od godz. 21.20/ na bytomskim Rynku oraz przy ul. Gliwickiej, gdzie mieściła się siedziba Polskiego Komisariatu Plebiscytowego, zaplanowano uroczystości upamiętniające wybuch powstania z udziałem wojskowej asysty honorowej 34. Śląskiego Dywizjonu Rakietowego Obrony Powietrznej w Bytomiu i Orkiestry Wojskowej z Bytomia. W obchodach wezmą udział przedstawiciele władz Bytomia, Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz miast wchodzących w skład Metropolii, a także radni, posłowie, senatorowie, zaproszeni goście oraz mieszkańcy miasta. Uroczystości zakończą się /od godz. 22.00/ odsłonięciem instalacji artystycznej /mapping/ nawiązującej do historycznych wydarzeń, jakie miały miejsce w 1921 roku. Warto dodać, że 2 maja będziemy również świętować 230. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Uroczystości odbędą się z zachowaniem reżimu sanitarnego.

Jakie atrakcje uświetnią jeszcze 100. rocznicę wybuchu III Powstania Śląskiego

Wśród atrakcji, jakie Bytom przygotował w związku z jubileuszem 100-lecia III Powstania Śląskiego dla mieszkańców Śląska, będą m.in.: happeningi, warsztaty, wystawy oraz prezentacje muzyczne, których zwieńczeniem będzie widowisko multimedialne – Tryptyk Powstańczy, w którym zaprezentowane zostaną dzieje Bytomia od czasów średniowiecza po współczesność oraz wydarzenia związane z III Powstaniem Śląskim, jakie rozegrały się na Śląsku w 1921 roku.

– Każdy, kto zawita od 2 maja do 25 czerwca w Bytomiu będzie mógł wziąć udział w wydarzeniach kulturalnych upamiętniających III Powstanie Śląskie. Jeśli obostrzenia związane z pandemią nie pozwolą nam na bezpośrednie spotkanie, wydarzenia będą odbywały się online. Transmisje przewidujemy m.in. na kanale

miasta Bytom w serwisie YouTube.com – mówi zastępca prezydenta Bytomia Adam Fras.

Zgodnie z planem, uroczystości związane z obchodami III Powstania Śląskiego rozpoczną się w Bytomiu 2 maja, a więc w 100. rocznicę wybuchu powstania, a zakończą 25 czerwca. W tym dniu bowiem przypada rocznica podpisania staraniem Wojciecha Korfantego rozejmu w Błotnicy Strzeleckiej, faktycznie kończącego III Powstanie Śląskie.

– Na ten dzień planujemy organizację widowiska multimedialnego pn. „Tryptyk Powstańczy – Pamięci Ziemi” z udziałem muzyków, śpiewaków, tancerzy wywodzących się z ośrodków kultury i sztuki na obszarze Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii – mówi prezydent Bytomia Mariusz Wołosz. – To wyjątkowe wydarzenie artystyczne będzie kulminacyjnym punktem obchodów 100. rocznicy III Powstania Śląskiego – dodaje prezydent Mariusz Wołosz.

O szczegółach związanych z organizacją Metropolitalnych Obchodów 100. rocznicy III Powstania Śląskiego w Bytomiu będziemy Państwa na bieżąco informować za pośrednictwem strony www.bytom.pl oraz miejskich kanałów społecznościowych.

Rys historyczny III Powstania Śląskiego

Wynik plebiscytu na Górnym Śląsku 20 marca 1921 roku, który miał zdecydować o przynależności tego regionu do Niemiec czy Polski, nie zadowolili żadnej ze stron. Do porozumienia w sprawie podziału Górnego Śląska nie potrafili dość również alianci. Brak decyzji aliantów spowodował, że Wojciech Korfanty w obawie przed niekorzystnym dla Polski podziałem Śląska, zdecydował o wybuchu III Powstania Śląskiego.

Decyzję o jego rozpoczęciu podjęto w nieistniejącym już hotelu „Lomnitz” przy ówczesnej ulicy Gleiwitzerstrasse 10 w Bytomiu 30 kwietnia 1921 roku podczas spotkania Wojciecha Korfantego z dowódcami wojskowymi. Korfanty stanął na czele powstania, a

dowódcą wojsk powstańczych został ppłk Maciej Mielżyński, którego potem zastąpił ppłk. Kazimierz Zenkteller.

Powstańcy rozpoczęli działania bojowe z 2 na 3 maja, zaskakując początkowo oddziały niemieckie. Do ważniejszych walk doszło w Królewskiej Hucie /dzisiejszy Chorzów/, Katowicach, Gliwicach czy Zabrze, a powstańcy dość szybko opanowali linię Odry /tzw. linię Korfantego/. Powstańcom udało się również zająć 8 maja Górę św. Anny oraz w walkach o Kędzierzyn i port na Odrze – tzw. Przystań Kozielską /4-10 maja/ wyprzeć siły niemieckie za Odrę.

Sytuacja wojsk powstańczych zmieniła się wraz z decyzją Wojciecha Korfantego, który po osiągniętych sukcesach zmierzał do zakończenia powstania. 9 maja doszło do zawieszenia walk, jednak strona niemiecka po uzupełnieniu sił i sprzętu 21 maja przystąpiła do kontrofensywy. Wojskom niemieckim udało się zająć Górę św. Anny, a 4 czerwca ruszył atak na Kędzierzyn, który ostatecznie został zajęty przez Niemców. Wobec postępów wojsk niemieckich, Wojciech Korfanty próbował jak najszybciej doprowadzić do dyplomatycznego rozwiązania konfliktu, zdając sobie sprawę, że wszystkie wysiłki powstańców mogą zostać zaprzepaszczone.

Starania Wojciecha Korfantego mające na celu zakończenie walk doprowadziły do podpisania 25 czerwca 1921 roku rozejmu w Błotnicy Strzeleckiej. Do 5 lipca jednostki polskie i niemieckie wycofały się z terenu plebiscytowego, co faktycznie oznaczało zakończenie III Powstania Śląskiego.

Na efekty kolejnego zrywu na Górnym Śląsku strona polska musiała czekać do 20 października 1921 roku. Wówczas Rada Ambasadorów wielkich mocarstw zatwierdziła podział Górnego Śląska, na mocy którego Polska otrzymała około 1/3 terytorium plebiscytowego z większością górnośląskich hut i kopalń.

Świętujemy również 230. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja

Uchwalenie Konstytucji 3 Maja przez Sejm Wielki w 1791 roku to szczególne wydarzenie w dziejach Polski i Europy. Była to bowiem pierwsza konstytucja nowożytna w Europie, a druga, po amerykańskiej, na świecie. Dla naszego kraju, otoczonego z trzech stron przez zaborców: Rosję, Prusy i Austrię, była to z kolei ostatnia próba ratowania Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Polska pozostawiona sama sobie próbowała ratować swoją niepodległość i suwerenność. Niestety, wobec miażdżącej przewagi zaborców cztery lata później – w 1795 roku – została na 123 lata wymazana z mapy Europy.

Zawyją syreny

W niedzielę, 2 maja podczas uroczystości upamiętniających 100. rocznicę III Powstania Śląskiego oraz 230. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja zawyją syreny alarmowe. Jak co roku rocznicowe obchody są okazją, by przetestować sprawność systemu ostrzegania i alarmowania ludności, który sygnalizuje mieszkańcom skażenie środowiska, klęski żywiołowej i inne niebezpieczeństwa. Bytomianie usłyszą dźwięk ciągły trwający minutę w trakcie capstrzyku organizowanego na bytomskim Rynku.

Źródło: UM Bytom